

לרשות מקבל,

אף הפקר, אינו יוצא מרשות הבעלים — עד דאתי לרשות זוכה (157).

ולכן סובר רבי יוסי שלא מועיל כאן הפקר, שהרי סוף סוף המודר זוכה מהמדיר.

מתיב רב אבא: היו מהלכין בדרך וכו' מניח על הסלע וכו' ואומר הרי הן מופקדין וכו' והלא נוטל ואוכל.

ורבי יוסי אומר.

אמר רבי יוסי: אימתי אסור? בזמן שנדרו שאסר בו את הנאתו על חבריו — היה קודם להפקירו.

מג-ב אבל אם היה הפקירו קודם לנדרו — הרי זה מותר.

ואי אמרת שאין הדבר יוצא מרשות המפקיר עד דאתי לרשות זוכה, אם כן, מה לי נדרו קודם להפקירו, מה לי הפקירו קודם לנדרו, סוף סוף זוכה המודר מרשות המדיר?!

הוא מותיב לה, והוא משני לה:

באמת אם רוצה המפקיר לחזור בו, יכול לעשות זאת כל זמן שלא זכה בו אחר. ומכל מקום אם היה הפקרו קודם לנדרו — מותר בו המודר, משום שכל הנודר — איין דעתו על מה שהפקיר. וממילא לא הדירו מחפץ זה כלל, אף שהוא נחשב עדיין ברשותו.

מתיב רבא: שכיב מרע שהיו לו שני עבדים, ונתן את מקצתן של נכסיו לעבד ראשון, ואחר כך נתן את כולן [כל נכסיו] לשני, ועמד אחר כך אותו אדם מחליו, אזי העבד הראשון קנה את מה שהקנה לו רבו, ואין רבו יכול לחזור בו, משום שמתנה במקצת אין דינה כמתנת שכיב מרע שיכול לחזור בו אם עמד מחליו. אבל העבד השני לא קנה, כדין מתנת שכיב מרע שנתן את כל נכסיו, שיכול לחזור בו אם עמד.

ועתה, על כרחך צריך לומר שכשנתן לשני, נתכוין לתת לו גם מה שנתן כבר לראשון. שאם לא כן, אלא נתכוין לתת לו רק מה שנשתייר אחר מה שנתן לראשון, אם כן, הרי הוא חילק את כל נכסיו, והרי כל מתנה זו — דין מתנת שכיב מרע יש לה, ולמה ראשון קנה?

אלא על כרחך, צריך לומר שנתן לשני גם מה שנתן כבר לראשון. רואים שדעתו על

החושן [חו"מ סי' ע"ד].

ובתורת זרעים למסכת פאה [עמ' כ"ב] מבאר, שישודו של נדר הוא גם בלי דיני איסור של בל יחל. והראיה מנדרי עכו"מ שחלים, למרות שאין לעכו"מ דין של "בל יחל דברו", שאין זה משבע מצוות בני נח.

אלא שמהות הנדר היא מחוייבות של האדם כאשר הוא נודר לדבר מצוה, כגון להביא קרבן,

157. הרמב"ם [פ"ב מהל' נדרים הל' י"ד] כתב, שההפקר, אף על פי שאינו נדר, הרי הוא כמו נדר, שאסור לחזור בו.

ומה הוא ההפקר? שיאמר אדם: נכסים אלו הפקר לכל!

וכיצד דין ההפקר? כל הקודם זוכה בו, קנהו לעצמו.

ודנו בדבריו גדולי האחרונים, ובפרט בקצות